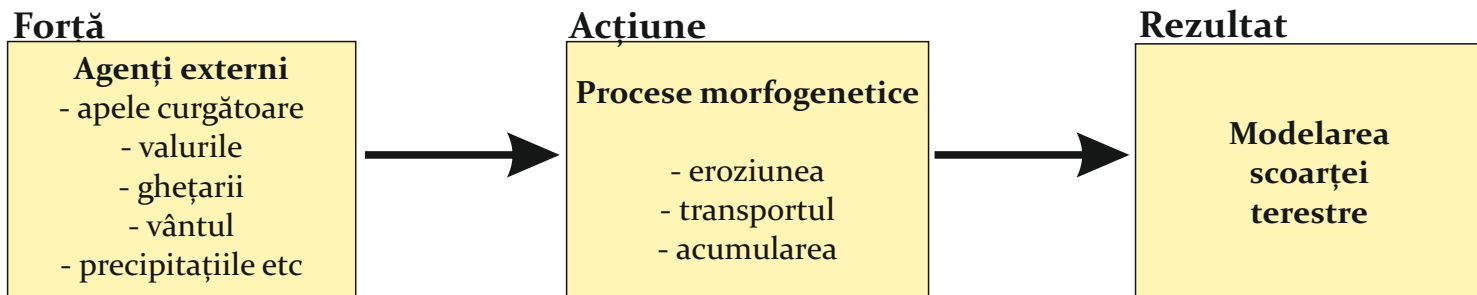

Procesele morfogenetice

Procesele morfogenetice sunt acțiuni ale agenților externi prin intermediul cărora scoarța terestră este modelată.

A. Procese fizice

- rezultă în urma acțiunii fizice asupra rocilor

Dezagregarea rocilor

în prezența apei:

- apa pătrunde în porii sau fisurile rocii unde, la temperaturi negative, îngheață, își mărește volumul și exercită presiuni mari asupra rocii
- din cauza aceasta roca se sparge
- este un proces care apare și în România, la altitudini mari. Acumulările de roci pot genera conuri de grohotiș

Munții Retezat _ acumulări de grohotiș

Sursa: foto D. Gureanu

în absența apei:

- datorită diferențelor mari de temperatură dintre zi și noapte roca se sparge. Ziua, când este cald, roca se dilată, pentru ca noaptea să se contracte
- datorită acestor variații se slăbește legătura dintre minerale, iar roca se fărâmițează
- este un proces specific deșerturilor tropicale

Peisaj deșertic cu acumulări de nisip

Sursa: https://global-geography.org/af/Geography/Africa/orocco/Pictures/Erg_Chebbi/Erg_Chebbi_-_Sunrise_4

Statuie degradată

Sursa: <https://pressone.ro/alba-iulia-capitala-secreta-cu-luminile-si-umbrele-ei>

Exercițiu: Precizați forma de dezagregare care a afectat statuia din imaginea de mai sus, statuie găsită în orașul Alba Iulia !

B.1. Procese bruște

Surpare drum

Sursa: <http://www.monitorulcj.ro/actualitate/81215>

prăbușirile, surpările, rostogolirile:

- apar în urma eroziunii unui mal sau îndepărtării bazei unui versant în urma acțiunii unui agent extern

B.2. Procese lente

Alunecările de teren

Condiții premergătoare:

- prezența unui teren înclinat
- prezența argile
- prezența excesului de apă

Mecanism:

- în prezența apei argila devine plastică permițând rocilor de deasupra să se deplaseze descendent, sub influența gravitației,

Metode de prevenire:

- realizarea plantațiilor de arbori
- evitarea defrișării în zonele cu risc
- realizarea unor sisteme de drenaj a excesului de apă

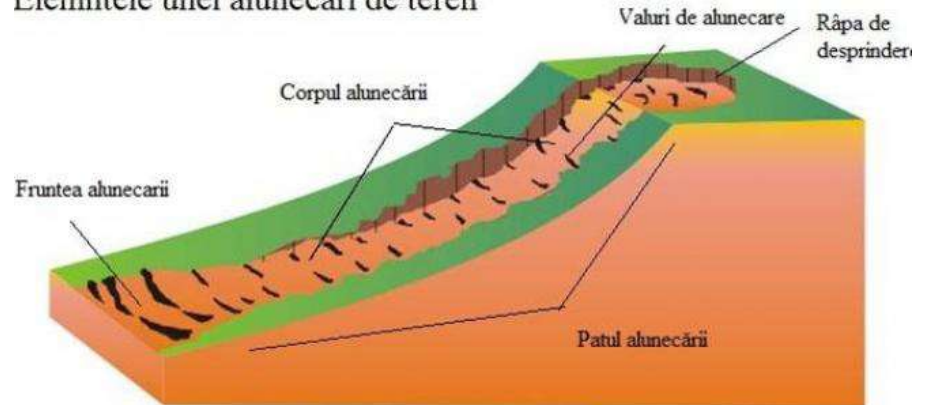
B. Procese gravitaționale

- se manifestă sub influența forței de gravitație

Exercițiu: Prezentați corelația dintre semnificația indicatorului auto și a procesului din imagine, menționând și forma de relief în care se manifestă !

Elementele unei alunecări de teren

Exercițiu:

Analizați imaginile anexate și precizați trei consecințe posibile:

_____

_____

Explicați, pe scurt, absența alunecărilor de teren din zona montană, respectiv din zona de câmpie:

_____

_____

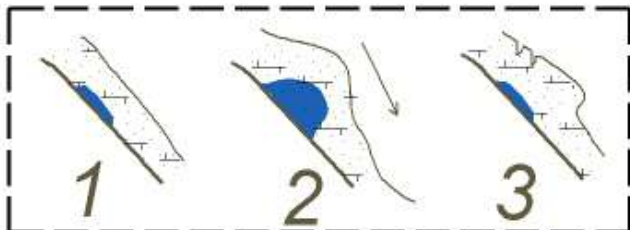
_____

B.2. Procese lente

Solifluxiu

Mecanism:

- apa din stratul de sol îngheață și își mărește volumul
- în urma înghețului apare o movilă de pământ
- prin dezgheț, movila are tendința să se deplaseze gravitațional, afectând stratul de sol

Tasarea

- este un proces gravitațional lent care se manifestă pe rocile poroase (de tip Loess), care au o structură de rezistență slabă

Mecanism:

- din cauza propriei mase sau a masei unei construcții situate deasupra, stratul de loess se tasează (presează)
- astfel, i-au naștere excavațiuni de mici dimensiuni (microdepresiuni) numite crovuri
- din îngemănarea mai multor crovuri rezultă un găvan, pentru ca mai multe găvane să formeze o padină

Crov

Sursa: <https://geolearn.org/agenti-externi/procese-gravitacionale.html>

Exemplu simplu prin care se poate pune în evidență tasare: urma lăsată de un pantof în nisip !

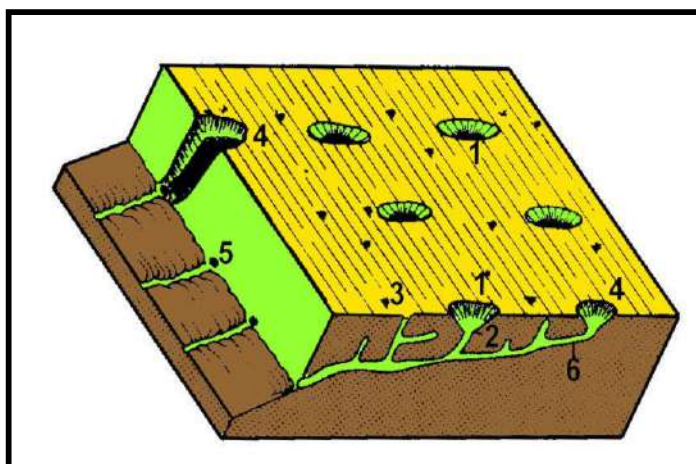
TASAREA SI SUFOZIUNEA

Sufoziunea

- este un proces gravitațional lent care se manifestă pe rocile poroase (de tip Loess), care au o structură de rezistență slabă

Mecanism:

- apa poate pătrunde în porii rocilor și să dea naștere (prin spălarea particulelor) unor hornuri, hrube și tunele

1. crovuri;
2-3. hornuri cu sau fara palmii;
4. hrube;
5. izvoare sufozionale;
6. tunele

Sufoziunea și tasarea

Sursa: <http://www.lspvs.ro/siteuri/geografie/resurse/IX%20III/Tasare.pdf>

C.1. Pluviodenudarea

este eroziunea provocată de precipitații, manifestată cu precădere pe suprafețele înclinate, lipsite de vegetație

Mecanism

- procesul eroziunii se manifestă în două etape:
  - a. Izbirea solului, provocată de picăturile de apă ce se lovesc de solul uscat. Acesta este fărâmițat / spart la suprafață
  - b. spălarea solului, apa curgând gravitațional îndepărtează porțiunea de sol fărâmițată

Exercițiu. Explicați, pe scurt, de ce terenurile lipsite de vegetație sunt mai mult afectate de acest proces ?

C. Procese mecanice

- se manifestă sub acțiunea temporară a precipitațiilor

Râpa Roșie

Sursa: <https://peterlengyel.wordpress.com/2012/06/20/rezervatia-naturala-rapa-rosie/>

Concentrarea apei, provenită din precipitații, în lungul unui șanțuleț determină eroziunea liniară rezultând:

Șiroaie: mici șanțuri, cu adâncimi de câțiva centimetri, care afectează stratul de sol

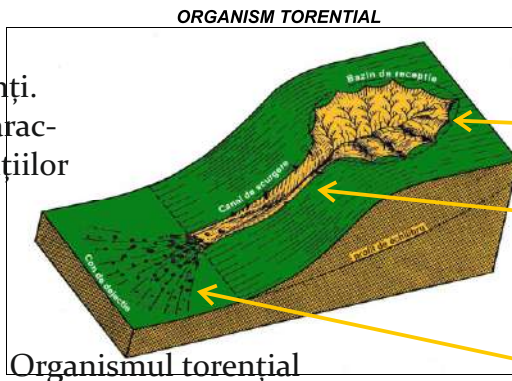
Ravenele: șanțuri adânci, depășind 1 m în adâncime, cu efecte majore asupra terenului

C.2. Torentialitatea

este eroziunea provocată de torenți. Torenții sunt cursuri de apă cu caracter temporar, rezultatul precipitațiilor

Componente

1. bazinul de recepție
2. canalul de scurgere
3. con de dejecție

Organismul torențial

Sursa: <http://www.lspvs.ro/siteuri/geografie/resurse/IX%20III/Organism%20torential.pdf>

Organisme torențiale la Miniș

Sursa: google earth cu modificări

Realizat: prof. Dorel Gureanu

ianuarie 2021

Bibliografie: Manual Geografie clasa a IX-a -

Silviu Negut, Gabriela Apostol, Mihai Ielenicz, Dan Balteanu

Acest material conține și imagini disponibile pe internet, preluate fără drept de autor fiind destinat exclusiv procesului didactic.

Temă. Găsiți și prezentați soluții prin care să fie diminuat impactul torenților asupra terenurilor